

[Udenrigsministeren]

hvoraf omkring 175 vil kunne nå mål i Vesteuropa, og der er desværre intet, der tyder på, at det hidtidige tempo med opstilling af et nyt missil ca. hver femte dag ikke vil fortsætte.

Som jeg tidligere har givet udtryk for, må man fra vestlig side se med den største bekymring på denne udvikling, der har anbragt Vesteuropa i en betydelig mere udsat situation militært set end tidligere.

SS-20 missilet adskiller sig markant fra de eksisterende sovjetiske nukleare mellemdistancevåben ved at være udstyret med tre individuelt styrbare sprænghoveder, hvert med en sprængstyrke 7-8 gange Hiroshimabomben, ved sin rækkevidde (knap 5.000 km) samt ved sin præcision og mobilitet.

Sovjetunionen har samtidig i betydeligt omfang bevaret de ældre mellemdistancesystemer, således at der samlet er tale om en kraftig sovjetisk opbygning af nukleare våbensystemer, der kan rettes imod Vesteuropa.

Det var på denne baggrund, at NATO i december 1979 traf sin dobbeltbeslutning vedrørende dels en modernisering af alliancens nukleare mellemdistancevåben ved at indlede produktionen af de 572 nye såkaldte TNF-våben, som fra slutningen af 1983 skulle begynde at afløse et tilsvarende antal ældre TNF, dels fremsættelse af et tilbud til Sovjetunionen om omgående at indlede våbenkontrolforhandlinger om de pågældende våbensystemer for om muligt at undgå et nyt atomvåbenkapløb.

Det er således i alliancens beslutning direkte anført, at resultater af de nævnte våbenkontrolforhandlinger kan påvirke omfanget af de nye TNF-våben i Europa, der i gunstigste fald helt vil kunne undlades - det, man teknisk betegner som nul-optionen. At dette er en mulighed, følger bl. a. af, at de første nye TNF-våben fra NATOs side, som jeg sagde før, ikke vil kunne indsættes før i slutningen af 1983, og at en gennemførelse af hele NATOs moderniseringsprogram vil vare flere år. Skal denne mulighed blive til virkelighed, vil det imidlertid forudsætte, at de kommende år udnyttes til seriøse våbenkontrolforhandlinger, hvorunder først og fremmest Sovjetunionen beslutter sig til radikalt at revidere sin oprustningspolitik med hensyn til SS-20 missilerne. Vi er med andre ord i den situation, at det er Sovjetunionen, der gennem sin holdning bestemmer omfanget af

NATOs moderniseringsprogram. Gennem NATOs dobbeltbeslutning håber vi at have gjort dette helt klart.

Regeringen ser derfor med tilfredshed på, at USA og Sovjetunionen i fortsættelse af de indledende drøftelser, der fandt sted mellem parterne sidste efterår, er blevet enige om at indlede reelle forhandlinger om TNF den 30. november i år i Genève. Vi tillægger disse forhandlinger overordentlig stor betydning, og vi har fra dansk side, bl. a. inden for den særlige konsultationsgruppe i NATO (Special Consultative Group), men også på andre måder, aktivt arbejdet for, at alliancens forhandlingsposition bliver så fleksibel som muligt.

TNF-forhandlingerne bliver uden tvivl vanskelige og tidkrævende. Det er et område, der ikke tidligere har været genstand for Øst-Vest-våbenkontrolforhandlinger, og det er et meget kompliceret problem. Det afgørende må imidlertid være at fastholde det overordnede mål, nemlig at få gennemført en væsentlig reduktion af atomvåbnene i Europa - eller, som vi fra dansk side primært ønsker, og som den vesttyske udenrigsminister, Genscher, også fremhævede efter sin samtale med præsident Reagan i Cancún, en fuldstændig afvikling af de nukleare mellemdistancevåben - og dermed få vendt udviklingen bort fra en stigende atomoprustning med nye frygtelige våbensystemer. Det er i denne forbindelse regeringens håb, at den amerikanske beslutning om at iværksætte en produktion af neutronvåben ikke vil vanskeliggøre de forestående forhandlinger.

Med henblik på at sikre en fastholdelse af den politiske dimension i TNF-forhandlingerne er det af stor betydning, at USAs og Sovjetunionens udenrigsministre på deres møder i New York i september, hvor de opnåede enighed om at påbegynde TNF-forhandlingerne, har aftalt at mødes på ny, formentlig i begyndelsen af det nye år efter den første forhandlingsrunde i Genève. Vi håber fra dansk side, at sådanne kontakter vil fortsætte, således at TNF-forhandlingerne til stadighed kan få tilført den nødvendige politiske dynamik. Forhandlingerne og indgåelse af våbenkontrolaftaler vil dermed blive et meget væsentligt element i en videreførelse af afspændingen mellem Øst og Vest.

Når man frygter en fortsat atomspiral, er det nærliggende at spørge: hvad kan vi selv